Infofiche: het maken van kleding

Dierenhuiden

De eerste kleren die mensen droegen waren afkomstig van dieren: huid, botten, gedroogde ingewanden,… maar ook uit wat de natuur te bieden had zoals riet, bladeren, schors,… Mensen gebruikte dan visgraten en fijne beenderen om al deze materialen samen te binden.

Egyptisch weven

De Egyptenaren spinden draad en weefden hun kleren. Ze gebruikte vooral linne. Achteraf ontstonden wereldwijd verschillende soorten stoffen. Dit waren vaak duren stoffen, zoals fluweel en satijn. Katoen werd vooral na de industrialisering een goedkope grondstof om kleding te maken.

Tarkhan jurk

FOTO VAN PETRIE MUSEUM OF EGYPTIAN ARCHAEOLOGY, UNIVERSITY COLLEGE LONDON

De Tarkhan jurk is het oudst bewaarde kledingstuk ter wereld. De jurk werd ontdekt op een oude Egyptische begraafplaats. De jurk of tuniek dateert uit de eerste dynastie (+- 5000 jaar geleden) en is gemaakt van linne.

Schapenwol

Wol is afkomstig van schapenvacht en isoleert goed tegen kou. Wol kan ook veel vocht uit de lucht opnemen zonder zelf vochtig aan te voelen. In vochtige en koude streken zoals de onze was wol duizenden jaren één van de meest gebruikte materialen om kleding mee te maken. Wol is echter niet eindeloos voorhanden. Mensen hadden dan ook niet veel kledingstukken en droegen vaak hetzelfde.

Spinnenwiel

Om stoffen te vervaardigen, moet je eerst draad spinnen om vervolgens deze draad te weven.

Spinnenwiel collectie ©Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee VZW. Foto Danny Brison

Het spinnenwiel was aanvankelijk het werktuig waarmee mensen draad vervaardigden. Rond de 12e eeuw verschenen de eerste hand aangedreven spinnenwielen. Vanaf de 15e eeuw werden spinnenwielen meestal aangedreven met de voet en niet langer met de hand.

Spinning Jenny

De eerste machine waarmee je draad kon spinnen was de “Spinning Jenny”. Het woord “engine” of machine komt van ‘jenny’. Deze machine werd uitgevonden in 1764. De Spinning Jenny kon meerdere draden tegelijk spinnen, eerst 8, later zelfs 120.

Eerst moest de Spinning Jenny nog aangedreven worden door mensen, meestal vrouwen. Daardoor brak de draad vaak.

Later werden deze machines aangedreven door de stoommachine. Vanaf dan werd onze kleding vooral door machines gemaakt.

Weefgetouwen: Vliegende schietspoel

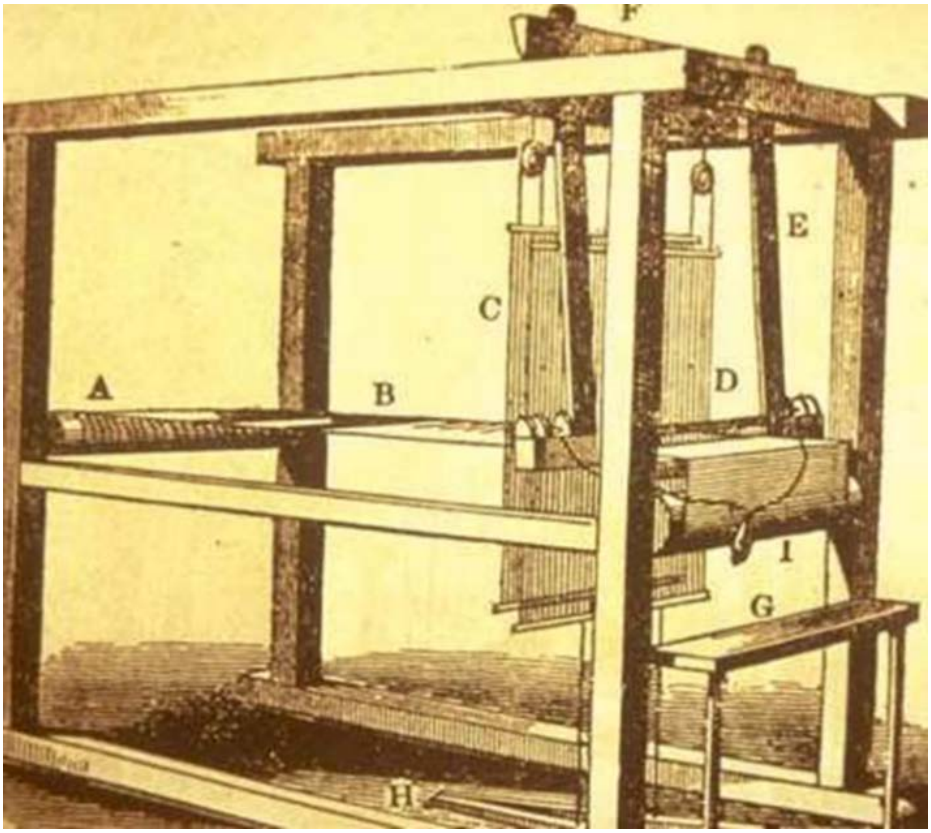

De eerste ‘machine’ waarmee mensen konden weven was de vliegende schietspoel. Die werd uitgevonden in 1733. De horizontale draden werden vastgebonden aan twee rasters (C&D). Deze gingen om de beurt op en neer. Telkens als ze wisselden, kon je de draad er door halen met de vliegende schietspoel. De kwaliteit van de stoffen verbeterde sterk. Het was ook veel minder tijdsintensief dan handmatig weven.

Schietspoelen collectie Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee VZW – foto Danny Brison

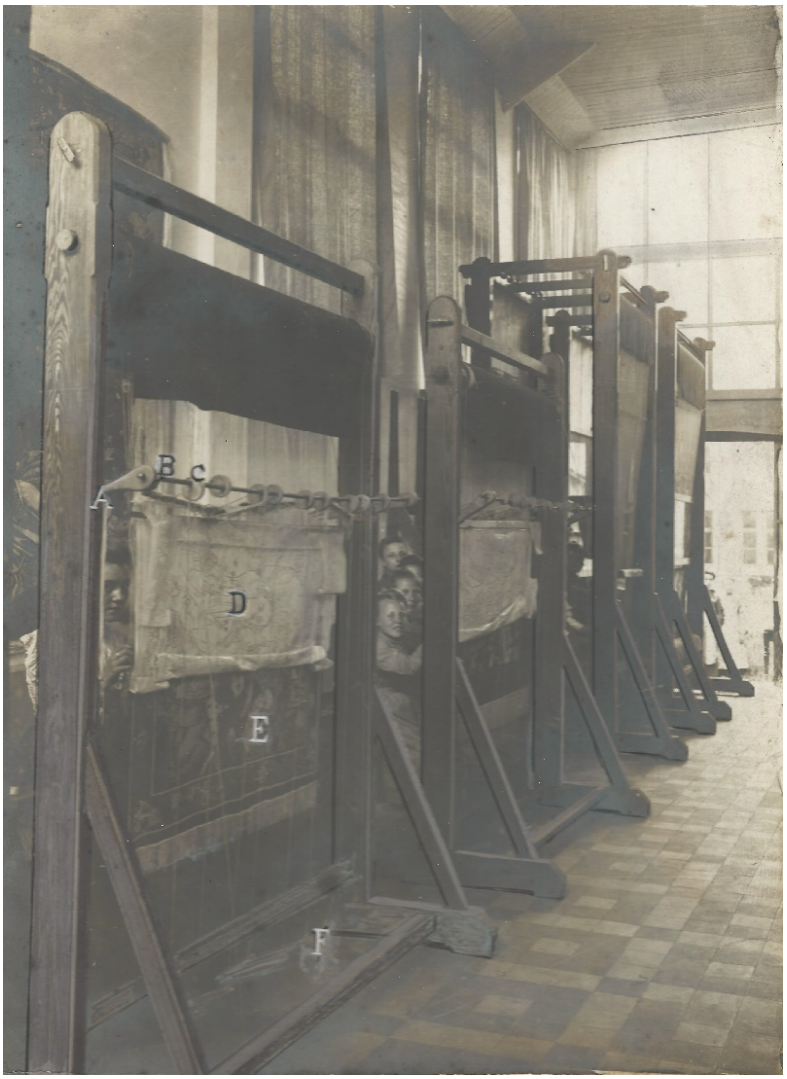

Weefgetouwen ‘haute lisse’ met verticaal gespannen draden.

Foto Danny Brison © Collectie Cultureel erfgoed annuntiaten Heverlee

Meisjes leerden nog tot in het midden van de 20ste eeuw handmatig weven met de haute lisse weefgetouwen. Deze zijn afkomstig uit de tapijtschool Heilig Hartinstituut Heverlee.

Hoek 2: Kleren rond de wereld

Japan: festival Takayama

Foto tijdens festival in Takayama, 2015, onbekende auteur

Deze jongeren uit Japan dragen een ‘Hakata’, een traditionele broek die vroeger door de samoerai werd gedragen. De samoerai waren de strijdersklasse van Japan. De broek heeft een sobere kleur. Daarboven op dragen de jongeren een kleurrijke ‘Haori’ of wikkelbloes. Ze dragen ook de traditionele houten sandalen. Tot vandaag wordt deze kleding in vechtsporten en festivals gedragen. Ze verwijzen naar de status en het roemrijk verleden van de Japanse samoerai. Ze hadden een onoverwinnelijk imago.

Maasai in Kenya

Gevonden op Beeso, sociaal Afrikaanse site, geen jaartal of auteur

Deze afstammelingen van de Maasai in Kenya dragen de traditionele kleren van hun stam. Eigen aan de kleding van de Maasai zijn de felle kleuren, de drukke motieven en de vele versieringen en juwelen. De kleuren en versieringen verhoogde de status van een volk. Ze wilden indruk maken op andere stammen. Er waren verschillende stammen binnen de Maasai, met elk verschillende accenten. Dezelde motieven van een stam benadrukten de samenhorigheid van die stam.

Rood wordt veel gebruikt omdat het de kleur is van bloed. Bloed staat symbool voor het leven en onze levensaders.

Het was niet hun dagelijkse kledij. Deze kledingdracht werd gedragen tijdens ceremonies of tijdens de strijd.

Inuit in Groenland

Vrouwelijke kariboe parka, vroege 19e eeuw in Groenland © Trustees of the British Museum.

De Inuit bevolken de Arctische gebieden van Canada en Groenland. Hun kleding traditionele kleding is gemaakt uit dierenhuiden. De belangrijkste functie van hun kleding is bescherming tegen de kou. Bij vrouwenkleding is een ‘zakje’ voorzien waar een klein kind in geplaatst om zo de handen vrij te houden.

Cheyenne indianen Noord Amerika

Morning Star oftewel Dull Knife was het stamhoofd van de Cheyenne in 1878. Enkel de hoofdman mocht een verenkrans als hoofdtooi dragen. Zijn kleding bevat symbolen die verwijzen naar zijn volk of zijn stam, maar ook heel wat versieringen die je zelf kon kiezen. Kleding diende niet alleen om het groepsgevoel te versterken, maar ook om mooi te zijn en aantrekkelijk te zijn en anderen te verleiden.

National Archives at College Park. 1878. Geen auteur

Infofiche: status, beroep, lidmaatschap en kleding

Romeinse toga

Beeld uit Pompeii

> *"De toga moet afgerond en goed gesneden zijn, anders zal deze aan alle kanten knarsen. Het moet aan de voorkant eindigen bij het middenbeen, en aan de achterkant iets minder laag, in verhouding tot de riem.*

Uit 'A Cultural History of Dress and Fashion in Antiquity', 2018

Dit is een fragment uit een tekst van Quintilianus, Romeins retoricus, geschreven in de eerste eeuw na Christus. Belangrijke mannen droegen in het klassieke Rome een toga bij officiële gelegenheden. Wie geen Romeins burger was en onvoldoende belasting betaalde, mocht geen togan dragen. Buiten de senaat of feestelijkheden werd de toga niet veel gedragen. Het was een grote lap wollen stof. Het was een hele klus om de toga juist te wikkelen rond het lichaam en zo te houden.

Lodewijk XIV

Lodewijk XIV, geschilderd door Rigaud in 1701.

De Franse Zonnegod, Lodewijk XIV leefde in volle Barok. In die tijd gold: hoe meer en hoe duurder versiering je kon aanbrengen, hoe groter je prestige was. De edelen verwerkten dus zo veel mogelijk exotische stoffen en edelstenen in hun kleding. Ze lieten hun kleding maken bij de beste ambachtslui die bijzondere technieken gebruikten. De pruik moest zo hoog mogelijk worden opgekamd. De kleding van de koning moest natuurlijk het mooist en het duurst zijn. Dat is op deze foto is duidelijk te zien.

De kleding van de Franse adel stond in schril contrast met de kleding van het Franse volk, dat aan het verarmen was door de torenhoge belastingen.

er in de mode was. Deze mode kon veranderen door een nieuwe koning, een oorlog,…

Hoepelrok en korset 18de -19de eeuw

Foto gevonden op Wikipedia.1880, geen auteur

Foto door J. Malovich, Trieste. 1864. Library of Congress

Princes Charlotte van België, dochter van Leopold I draagt op deze foto een hoepelrok. Een hoepelrok werd gedragen door vrouwen uit de hogere klassen. Onder de jurk zat een stalen hoepel constructie die ervoor zorgde dat de jurken erg breed werden.

De jurk moest tegelijk de vrouwelijke vormen en dan vooral de slanke taille benadrukken. De buik werd eerst ingesnoerd met een korset, zodat ze smaller leek. De benen of enkels van de vrouw mochten niet zichtbaar zijn. Dit was onzedig. Daarom moest de rok de grond raken. De decolleté mocht wel uitgesneden zijn.

De hoepelrokken werden doorheen de tijd steeds breder en kregen steeds meer en zwaardere versieringen. De status van een vrouw werd uitgedrukt door de versieringen van haar rok. Het moet niet makkelijk geweest zijn om dit kledingstuk stijlvol te dragen.

Tot vandaag verwijst bepaalde kledij naar het beroep dat iemand uitoefent of de school waarvan men leerling is (beroeps- of schooluniform). Kentekens op het uniform verduidelijken over welk bedrijf, eenheid of school het gaat.

Habijt

In kloosterordes dragen zusters en broeders een habijt. Dat is een uniform voor religieuzen. Ze hebben allemaal ongeveer dezelfde kleding en die kleding is afhankelijk van hun positie of rang in het klooster. Die uniformiteit moest de samenhorigheid en gelijkwaardigheid onderstrepen.

Het habijt gaf de leden van de kloosterorde ook een bepaalde status. De kleuren en soms ook vormen zaten vol symboliek, die de orde meer aanzien moest geven.

Deze ingekleurde prent stelt het religieuze kledij van de Franse orde van de annuntiaten voor. De kleuren wit, blauw en rood kwamen weinig voor in nonnenkledij. Ze maakten duidelijk dat de orde gesticht was door een Franse koningin en dat ze zich verwant voelde met het Franse koningshuis.

CEAH, S 134 01 *Costume des religieuse de l'ordre de l'annonciade uit Encyclopédie des Costumes.*

Baret

Tot op vandaag hebben sommige scholen uniformen. Tot laat in de 20ste eeuw droegen alle scholieren uniformen. Vaak hoorde daar een baret bij. Dit was een muts, die tot in de jaren 1960 gedragen werd door alle studenten aan de universiteit. Een baret straalde en soort prestige uit. Studeren was immers niet voor iedereen weggelegd.

Ook meisjes droegen een baret, zij het niet tijdens de les. Hoofddeksels mochten niet binnen gedragen worden. Ze droegen de baret als ze met de school op uitstap waren of onderweg van en naar de school.

Meisjes met Blauwe Mutsen

U kent ze waarschijnlijk ?

Rond het middaguur kunt U er honderden zien op Diestse steenweg, te Blauwput, voorstad van Leuven. Het zijn de leerlingen van het Sint-Jozefs Instituut der Eerw. Zusters van Vorselaar.

Moeders van den buiten !

Uwe meisjes hoeven **niet** het gevaarlijke gebied van de stad te betreden !

Moeders !

U weet wat gevaarlijk is voor uwe meisjes. Gevaarlijk is niet alleen het drukke verkeer in de straten, maar ook de ontelbare verlokkingen waaraan de ongerepte kinderziel blootgesteld is.

Niets van dat alles te Blauwput.

Naast de kerk, de moderne rustige school, met haar ruime heldere klaslokalen. Benevens de Kleuterschool, bloeit er het weergaloos **Lager Onderwijs** van de Zusters van de Christelijke Scholen van Vorselaar.

Daarboven groeit het onovertroffen **Middelbaar Onderwijs,** onder de degelijke leiding van regentessen van dezelfde orde, met uitstekende afdelingen van **Handelsonderwijs en Technische afdeling** en voortreffelijk huishoudelijk onderwijs.

De stenographie en de dactylographie worden er zo grondig [illegible] erwezen dat de leerlingen der school, al spelend de hoogste onderscheidingen behalen in wedstrijden.

De naad wordt aangeleerd door prima gediplomeerde leerkrachten. Moeders uit het Hageland, dicht bij U in een rustige omgeving vind ge de gedroomde school om van uwe meisjes, en zeer zeker om van uwe 14-jarige meisjes, bekwame bedienden en voorbeeldige huishoudsters te maken.

Het is geen kostschool, al is een refter voor de schaftijd der leerlingen, en de onkosten zijn de laagste van gans het land.

Een bezoek bij, of een kaartje aan, de vriendelijke **Zusters van de Christelijke Scholen, Jozef Pierrestraat, Blauwput, Gemeente Kessel-Lo** en in Oktober a.s. draagt ook uw meisje **de blauwe muts.**

Dit is een baret die gedragen werd door een leerlinge van het Heilig Hartinstituut in Heverlee. De H op de muts verwees naar de school, de kleur van het lint naar de studierichting en het aantal sterren naar het studiejaar.

CEAH, V 14 02 005

De turnkledij is tot op vandaag in vele scholen een vorm van uniform op school.

KLEDING

THEMA: HET MAKEN VAN KLEDING

JOUW GEWOONTEN (vul individueel in)

Maak jij of iemand in je familie zelf kleding? Zo ja wat maakt hij/zij zelf?

Uit welke stoffen is jouw kleding gemaakt?

Welke technieken worden gebruikt om stoffen te maken?

EERSTE KLEDING

Wat gebruikten mensen aanvankelijk als kleding?

Hoe maakten de Egyptenaren stoffen?

Welke stoffen bestaan er?

Hoe oud is de oudste jurk ter wereld? Hoe heet deze jurk?

Waarom droegen mensen in onze streken vaak wol?

SPINNEN

Hoe wordt een spinnenwiel aangedreven?

De vliegende schietspoel was de eerste machine die kon spinnen. Hoe werkt de vliegende schietspoel?

WEVEN

Hoe heet de eerste weefmachine?

Hoe werd deze machine aangedreven?

BESLUIT

Welke stoffen werden vroeger vooral gebruikt om kleding te maken? Welke stoffen worden vandaag vooral gebruikt? Wat is het verschil?

Wie of wat maakt jouw kleding vandaag? Waar komt je kleding vandaan?

Veel kleding die we vandaag kopen is niet duurzaam. Waarom niet?

KLEDING

KLEDING WERELDWIJD

JOUW GEWOONTEN (individueel)

Iedereen kiest zijn kledingstukken om bepaalde redenen.
Op basis van welke argumenten kies jij je kleiding. Plaats achter elk antwoord een cijfer van 1 tot 5: 1 = belangrijkste reden. 5 is minst belangrijke reden.
Omdat die kledingstukken:

A. Me beschermen tegen wind, koude en zon.
B. Een bepaald merk hebben.
C. Een nieuwe trend zijn/in de mode zijn.
D. Goed zitten.
E. Goede kwaliteit hebben.

GELIJKENISSEN EN VERSCHILLEN (bespreek in groep)

Welke letter werd het vaakst op 1 geplaatst door je groep?

Welke letter werd het vaakst op 5 geplaatst door je groep?

SAMOERAI in JAPAN

De Japanse traditionele kledij verwijst naar de samoerai. Waarom dragen jongeren vandaag nog steeds kleding die verwijst naar de samoerai?

Wanneer dragen ze deze kleding?

Lijkt deze kleding je gemakkelijk? Waarom wel/niet?

MAASAI in KENYA

Waarom dragen de Maasai fel gekleurde kleding met veel versiering?

Waarom dragen de Maasai veel rode kleding?

Wanneer droegen de Maasai de officiële kleding van hun stam?

INUIT in GROENLAND

Waar leven de Inuit?

Uit welk materiaal zijn hun kleren gemaakt?

Wat is de belangrijkste functie van kleding bij de Inuit?

Waarom hebben de vrouwen een ‘zakje’ aan hun kleren?

BESLUIT (bespreek in je groep)

Welke verschillende functies hebben kleren wereldwijd?

Welk verband tussen het klimaat en de kleur van de kleren kan je leggen?

Welke kleding vind je zelf het mooist?

KLEDING

THEMA: KLEDING en STATUS doorheen DE TIJD

JOUW GEWOONTEN

Hoe duur is jouw kleding?
Omcirkel: goedkoop – prijs en kwaliteit zit in verhouding – eerder duur – heel duur

Vind je het belangrijk dat kleding duur is? Omcirkel: ja/nee

WAAROM DRAGEN MENSEN DURE KLEDING? (bespreek in je groep)

Bedenk minstens drie redenen waarom mensen dure kleding dragen.
-
-
-

TOGA in het KLASSIEKE ROME

Wie droeg een Toga in het klassieke Rome? Wie niet?

Wanneer werd de Toga gedragen?

Waarom is de Toga geen handig kledingstuk?

BAROK: LODEWIJK XIV

Barok is een tijd waarin veel versieringen werden gebruikt. Lodewijk XVI of de zonnekoning was een Franse koning die lang heeft geregeerd en heel veel macht had.
Op welke manieren versierde Lodewijk XIV zijn kleding en uiterlijk?

Waarom droeg hij zo veel versieringen?

HOEPELROK EN KORSET, 18de-19de eeuw

Waarom droegen vrouwen een hoepelrok? Benoem twee redenen:
-
-

Waarom droegen vrouwen een korset? Geef één reden

-

Waarom moet het niet handig geweest zijn om dit kledingstuk stijlvol te dragen?

HABIJT & BARET

Wat is een habijt?

Waarom droegen mensen in kloosterordes een habijt?

Waarvoor staan de kleuren in het habijt van de annunciaten symbool?

Wat is een baret?

Waarom ging van een baret prestige uit?

BESLUIT (bespreek in je groep)

Wat zijn de belangrijkste verschillen tussen dure kledij vroeger en dure kledij nu? Bedenk drie verschillen:

-

-

-

Ben je het eens of oneens met onderstaand spreekwoord:
"De kleding maakt de man"
Het spreekwoord zegt dat de status van iemand bepaald wordt door zijn of haar kleding.
Geef 2 argumenten voor je mening.

-

-

Ben je het eens of oneens of oneens met onderstaande stellingen:
Kleding vandaag is 'beter' dan vroeger.
Geef 2 argumenten voor je mening.

-

-

Scholen zouden terug uniformen moeten invoeren.
Geef twee argumenten voor je mening.

-

-